

2. Корнус А.О. Сучасні термічні показники мезоклімату Північно-східного регіону України // Рельєф і клімат : Матеріали II Міжнародної конференції (26-28 вересня, 2018 р.). Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2018. С. 21–22.

3. Корнус А.О., Ленок Д.В. Гідротермічні особливості мезоклімату Північно-Східного регіону України за результатами спостережень 2005–2016 років // Наукові записки СумДПУ імені А.С.Макаренка. Географічні науки. 2017. Вип. 8. С. 14-18.

4. Корнус А.О., Ленок Д.В. До характеристики температурного режиму атмосферного повітря Північно-східного регіону України (за результатами спостережень 2005-2016 років) // Актуальні проблеми дослідження довкілля. Збірник наукових праць (за матеріалами VII Міжнар. наук. конф., присвяченої 80-річчю з дня заснування Ботанічного саду Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, 12-14 жовтня 2017 р., м. Суми). Суми : ФОП Цьома С.П., 2017. С. 89-91.

РІВЕНЬ НАКОПИЧЕННЯ ХВОРОБ ОКА ТА ПРИДАТКОВОГО АПАРАТУ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Ткаченко Я.Г., Корнус О.Г.

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Дослідження останніх років виявляють чітку тенденцію до зростання захворюваності населення на хвороби ока та придаткового апарату (ХОПА). Сліпота і слабкозорість визнані однією з основних проблем світової охорони здоров'я [4]. Станом на 2021 р. у Сумській області ХОПА у структурі нозологій як за первинною захворюваністю, так і поширеністю хвороб серед жителів займали 8 місце [2].

Дослідження показало позитивну динаміку щодо скорочення як первинної захворюваності, так і поширеності даної групи патологій серед населення Сумської області. Так, протягом 2009-2019 рр. рівень первинної захворюваності знизився на 11,5 %, а поширеність на 14,9 %. Особливо скоротилася захворюваність населення на відшарування та розриви сітківки, атрофія зорового нерву, глаукома. Це може бути пов'язано перш за все із інтенсивним розвитком офтальмології в регіоні та наявністю професійного медичного обладнання, яке дозволяє вчасно виявити патологію та зупинити її розвиток.

Мета статті – встановити рівень накопичення ХОПА серед жителів Сумської області та виділити групи адміністративно-територіальних одиниць за цим показником.

Багато нозоформ діагностуються в запущеному стані, відтак важко піддаються лікуванню та досить часто призводять до інвалідності і смертності населення. Тому важливим моментом при нозогеографічній оцінці території є встановлення рівня накопичення хвороб. Вважається, що показник накопичення хвороб дає можливість проаналізувати рівень профілактичної роботи, оцінити

якість первинної діагностики захворювань та доступність медичних послуг. Одним з таких показників є індекс накопичення хвороб (ІНХ) – відношення загальної захворюваності (P_r) до первинної (I_n): $I_{sd} = \frac{P_r}{I_n}$. Вищі значення цього індексу у тому чи іншому регіоні свідчать про переважання хронічних форм захворювань над гострими, а також про дещо кращий рівень медичної допомоги населенню і сприятливіший вплив інших соціальних чинників на перебіг захворювань [3].

Станом на 1.01.2019 р. індекс накопичення ХОПА серед населення Сумської області порівняно з 1.01.2018 р. зменшився на 8,12 % та становив 3,54. Однією з причин цього може бути, як зазначалося вище, своєчасне надання медичної допомоги населенню на ранніх етапах розвитку захворювання. Аналізуючи структуру первинної захворюваності на ХОПА, бачимо що тут лідируючу позицію займає кон'юнктивіт, у той час як першість за поширеністю належить катаракті. Однак, ІНХ на катаракту займає 5 місце у рейтингу, а кон'юнктивіт останню позицію у структурі накопичення хвороб серед мешканців Сумської області (табл. 1).

Таблиця 1

Рівень накопичення ХОПА серед населення Сумської області

Показник	Поширеність	Первинна захворюваність	Індекс накопичення хвороб
ХОПА	7543,83	2129,49	3,54
Кон'юнктивіт	776,95	759,90	1,02
Катаракта	1315,20	180,31	7,29
Міопія	1302,41	133,71	9,74
Кератит та інші хвороби рогівки	159,84	115,73	1,38
Глаукома	645,00	59,02	10,93
Атрофія зорового нерву	132,87	8,62	15,41
Відшарування та розриви сітківки	39,47	3,24	12,18

Це можна пояснити тим, що дана група нозологій має найнижчу ступінь первинної діагностики, оскільки пацієнти нехтують появою симптомів і звертаються до лікарів із запущеною патологією.

Серед населення Сумської області фіксується найвищий індекс накопичення атрофії зорового нерву – 15,4. Найвищий рівень накопичення даної патології фіксується у Недригайлівському, Шосткинському та Роменському районах. На другому місці за накопиченістю знаходиться відшарування та розриви сітківки – 12,1. Це може бути пов'язано з тим, що дані патології часто діагностуються на пізніх стадіях розвитку хвороби та підлягають серйозному хірургічному втручанню, що для значної частини населення є фінансово неможливим. 3 місце за ІНХ посідає глаукома – 10,93.

Далі йдуть міопія, катаракта, кератит та інші хвороби рогівки, а також кон'юнктивіт (табл. 1).

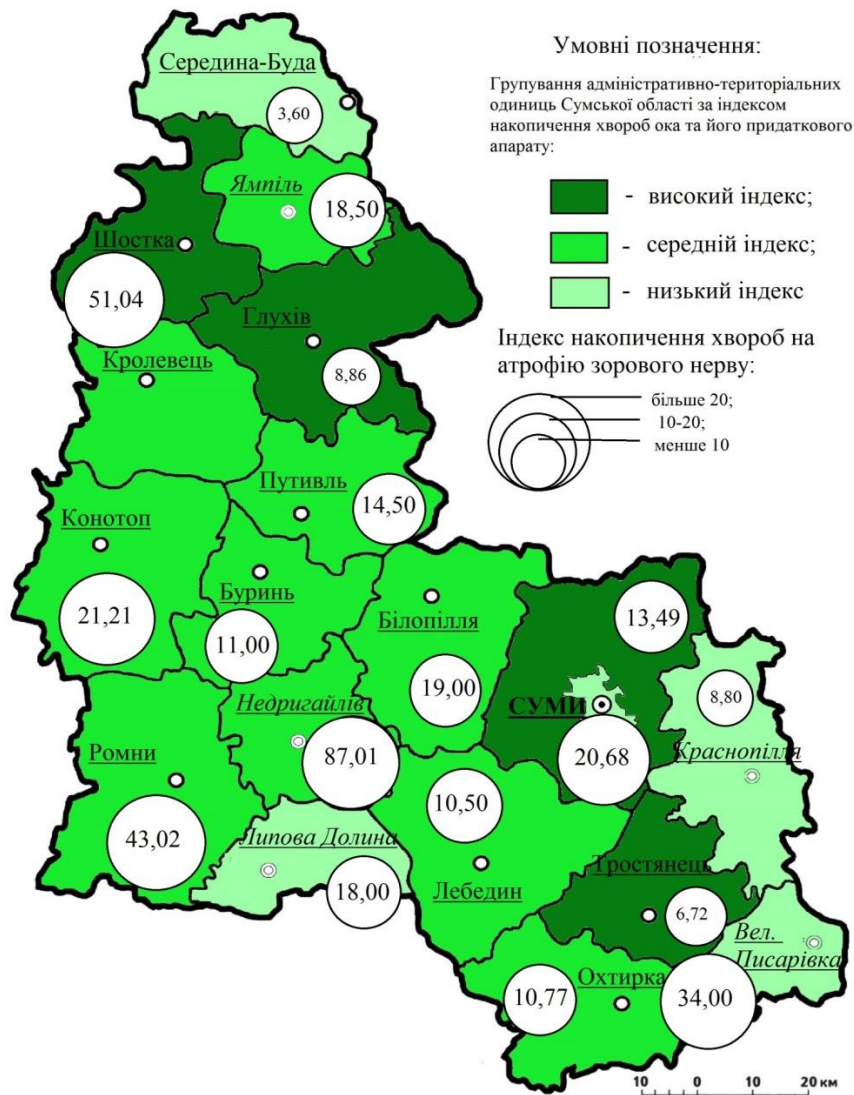

Рис. 1. Рівень накопичення хвороб ока та придаткового апарату серед населення адміністративно-територіальних одиниць Сумської області у 2019 році (побудовано за даними [1])

На основі отриманих розрахунків адміністративно-територіальні одиниці області були згруповані у 3 групи за рівнем накопичення хвороб ока та придаткового апарату серед їхнього населення. *I група* включає райони з високим ІНХ та включає Глухівський, Сумський, Шосткинський і Троїцький райони. До *III групи* (низький ІНХ) увійшли такі адміністративні одиниці, як м. Суми, Великописарівський, Липоводолинський, Середино-Будський та Краснопільський райони. Інші райони належать до *II групи* із середнім ІНХ (рис.1).

Висновки. На основі отриманих результатів дослідження можна зробити висновок, що динаміка первинної захворюваності населення Сумської області на хвороби ока та його придаткового апарату за період 2009-2019 рр. знизилась

на 11,5 %, а поширеність ХОПА скоротилась на 14,91%. Встановлено, що високий рівень накопичення глаукоми та кон'юнктивіту спостерігається у Глухівському районі, на міопію та катаракту – у Ямпільському, високий ІНХ на кератит характерний для Тростянецького району, на атрофію зорового нерву – для Недригайлівського, а найбільші показники відшарування та розриви сітківки зафіксовано в Охтирському районі. Хвороби ока та його придаткового апарату часто призводять до інвалідності населення, тому необхідний комплексний підхід до активного виявлення та лікування населення на дану групу патологій, в свою чергу це дасть можливість знизити рівень первинної захворюваності і поширення даних хвороб, а також зменшити кількість людей з хронічними патологіями зору та покращити якість життя населення.

Список використаних джерел:

1. Довідник показників діяльності установ охорони здоров'я Сумської області за 2020 рік / Обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики м. Суми, 2021.
2. Довідник показників діяльності установ охорони здоров'я Сумської області за 2019 рік / Обласний інформаційно-аналітичний центр медичної статистики м. Суми, 2020.
3. Дудіна О.О. Волошина У.В., Габорець Ю.Ю. До стану здоров'я дитячого населення // Здоров'я нації. 2015. № 3(5). С.10-11.
4. Корнус О.Г., Корнус А.О., Шищук В.Д. Територіально-нозологічна структура захворюваності населення Сумської області: монографія. Суми: СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015. 172 с.
5. Риков С.О. Вплив медико-соціальних факторів на поширеність захворювань органа зору серед населення України і на діяльність офтальмологічної служби та напрямки її реформування // Військ. медицина України. 2003. № 3/4. С. 44–50.

СУЧАСНІ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Черняк О.Г.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

Одеська область, як і інші регіони України, має унікальні риси природного середовища, населення і господарства. Винятково вигідне суспільно-географічне положення регіону сприяє розвитку його господарського комплексу, що, в свою чергу, робить неабиякий внесок у формування ВВП України в цілому.

Узагальнивши результати здійсненого нами суспільно-географічного дослідження господарського комплексу Одеської області, можемо зробити висновок, що до найістотніших сучасних суспільно-географічних особливостей